

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

9. listopadu 2006 *

Ve věci C-344/05 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek na základě článku 56 statutu Soudního dvora podaný dne 21. září 2005,

Komise Evropských společenství, zastoupená L. Lozano Palacios a H. Kraemerem, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelka),

příčemž dalším účastníkem řízení je:

Joël De Bry, úředník Komise Evropských společenství, s bydlištěm ve Woluwe-St-Lambert (Belgie), zastoupený S. Orlandim, avocat, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalobce v prvním stupni,

* Jednací jazyk: francouzština.

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení C. W. A. Timmermans, předseda senátu, R. Schintgen, J. Klučka, R. Silva de Lapuerta a L. Bay Larsen (zpravodaj), soudci,

generální advokát: M. Poiares Maduro,
vedoucí soudní kanceláře: R. Grass,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 13. července 2006,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Svým kasačním opravným prostředkem se Komise Evropských společenství domáhá zrušení rozsudku Soudu prvního stupně Evropských společenství ze dne 12. července 2005, *De Bry v. Komise* (T-157/04, Sb. VS s. I-A-199, II-901, dále jen „napadený rozsudek“), kterým tento soud zrušil rozhodnutí Komise ze dne 26. května 2003 (dále jen „sporné rozhodnutí“), kterým se s konečnou platností přijímá posudek o vývoji služebního postupu (dále jen „PVSP“) J. De Bryho, úředníka, za období od 1. července 2001 do 31. prosince 2002.

Právní rámec

- 2 Článek 26 první a druhý pododstavec služebního řádu úředníků Evropských společenství ve znění použitelném z hlediska skutečností projednávaného sporu (dále jen „služební řád“) stanoví:

„Osobní spis úředníka obsahuje:

- a) všechny písemnosti týkající se jeho služebního poměru a všechny zprávy týkající se jeho způsobilosti, výkonnosti a chování;

- b) všechny připomínky úředníka k těmto písemnostem.

Písemnosti se zapisují, číslovají a číselně řadí; písemnosti uvedené v písmenu a) nemohou být použity nebo uvedeny orgánem proti úředníkovi, pokud s nimi před jejich zařazením nebyl seznámen.“

- 3 Článek 43 služebního řádu stanoví:

„Způsobilost, výkonnost a chování každého úředníka ve službě, s výjimkou úředníků v platových třídách A1 a A2, podléhají pravidelným posudkům vypracovaným nejméně jednou za dva roky, za podmínek stanovených každým orgánem, v souladu s ustanoveními článku 110.

Posudek se předkládá úředníkovi. Úředník je oprávněn doplnit jakékoli připomínky, které považuje za důležité.“

- 4 Článek 110 první a druhý pododstavec služebního řádu stanoví, že obecná prováděcí ustanovení k tomuto služebnímu řádu jsou přijímána každým orgánem po projednání s jeho výborem zaměstnanců a Výborem pro služební řád a následně se dají na vědomí zaměstnancům.
- 5 Dne 26. dubna 2002 přijala Komise rozhodnutí o obecných prováděcích ustanoveních k článku 43 služebního řádu (dále jen „rozhodnutí OPÚ 43“), kterým byl zaveden nový systém hodnocení.
- 6 Článek 1 rozhodnutí OPÚ 43 stanoví, že je každý rok vypracován PVSP.
- 7 Články 7 a 8 upravují postup hodnocení. Po vlastním hodnocení vypracovaném hodnoceným úředníkem a rozhovoru mezi ním a hodnotitelem, který je jeho vedoucím oddělení, vypracují hodnotitel a spolupodepisující úředník, jímž je služebně nadřízený hodnotitel, PVSP a předají jej dotčené osobě. Hodnocený úředník má tedy právo požadovat rozhovor se spolupodepisujícím úředníkem, který má možnost PVSP buď změnit, nebo potvrdit. Posudek je znovu předán dotčené osobě. Hodnocený úředník může následně požádat spolupodepisujícího úředníka, aby předložil věc smíšenému výboru pro vypracovávání posudků (dále jen „SVVP“). SVVP zajistí, aby byl PVSP vypracován spravedlivě, objektivně a v souladu s obvyklými pravidly hodnocení. Taktéž ověřuje, že byly řádně dodrženy postupy, zejména pokud jde o rozhovory a lhůty. Vydá odůvodněné stanovisko. Toto

stanovisko, které je oznámeno hodnocenému úředníkovi, hodnotiteli a spolupodepisujícímu úředníkovi, je předáno reviznímu hodnotiteli, jímž je služebně nadřízený spolupodepisujícího úředníka, který buď potvrdí nebo změní PVSP a následně jej předá dotčené osobě. Jestliže se revizní hodnotitel odchýlí od doporučení obsažených ve stanovisku SVVP, je povinen své rozhodnutí odůvodnit.

- 8 V průběhu července 2002 uveřejnila Komise dokument nazvaný: „Systém hodnocení zaměstnanců zaměřený na vývoj služby – Pokyny“ (dále jen „pokyny pro hodnocení“). Podle těchto pokynů se PVSP týká způsobilosti, výkonnosti a chování každého úředníka ve službě. Tyto tři hodnocené položky jsou doplněny jednotlivými stupnicemi, přičemž je přiřazeno nejvýše šest bodů ke způsobilosti, deset k výkonnosti a čtyři body k chování.

Skutkový základ sporu

- 9 Dne 18. února 2003 byl vypracován PVSP za období od 1. července 2001 do 31. prosince 2002 pro J. De Bryho, úředníka platové třídy A5, který byl zaměstnán v generálním sekretariátu Komise.
- 10 Tento úředník požadoval na základě rozhodnutí OPÚ 43 přezkum svého hodnocení. Dne 19. března 2003 učinil spolupodepisující úředník určité změny v popisných komentářích, nicméně udělené známky změněny nebyly.

- 11 V položce „Chování ve službě“ byl doplněn následující komentář:

„J. De Bry je vždy připraven dokončit svou práci tak, že pracuje přesčas během týdne a dokonce i o víkendu. Tato práce mimo běžnou pracovní dobu však často souvisí s tím, že J. De Bry nedodržuje běžnou pracovní dobu.“

- 12 Dne 26. března 2003 požádal J. De Bry o předložení věci SVVP. Jeho odvolání bylo zamítnuto sporným rozhodnutím přijatým revizním hodnotitelem.

- 13 Dne 26. srpna 2003 podal J. De Bry stížnost na základě čl. 90 odst. 2 služebního řádu. Orgán oprávněný ke jmenování (dále jen „OOJ“) tuto stížnost dne 6. ledna 2004 zamítl.

Žaloba podaná k Soudu a napadený rozsudek

- 14 Návrhem došlým kanceláři Soudu dne 22. dubna 2004 podal J. De Bry žalobu na neplatnost sporného rozhodnutí.

- 15 Základem této žaloby byly v podstatě čtyři žalobní důvody, vycházející z:
- porušení článku 14 služebního řádu, na základě kterého každý úředník, který je při plnění svých povinností vyzván, aby rozhodl v záležitosti, na které nebo na výsledku které má takový osobní zájem, který by ohrozil jeho nezávislost, o tom uvědomí OoJ;
 - porušení povinnosti uvést odůvodnění;
 - nesoudržnosti mezi některými popisnými komentáři a odpovídajícím číselným hodnocením;
 - porušení práv obhajoby.
- 16 Žalobce v rámci čtvrtého žalobního důvodu uplatnil, že výtka týkající se nedodržování pracovní doby může být v PVSP zohledněna pouze v případě, měl-li úředník příležitost vyjádřit se již dříve k této výtce, k čemuž však v projednávaném případě nedošlo. Údajná nedochvilnost měla vést v okamžiku, kdy k ní došlo, k pořádkové výzvě, která by mu umožnila vyjádřit svůj postoj.
- 17 Soud vyzval Komisi, aby se vyjádřila k případné relevanci článku 26 služebního řádu a judikatury, podle které je cílem tohoto ustanovení zajistit dodržování práv obhajoby úředníka, pro sporný postup hodnocení.

- 18 Komise odpověděla, že článek 26 služebního řádu předpokládá existenci „písemností“ a neukládá povinnost vytvořit je, zejména v podobě písemných upozornění určených úředníkovi.
- 19 V bodě 94 napadeného rozsudku vyhověl Soud čtvrtému žalobnímu důvodu a rozhodl, pokud jde o výtku týkající se pracovní doby, že Komise porušila práva obhajoby zaručená článkem 26 služebního řádu.
- 20 Soud v důsledku toho přijal v bodech 95 a 96 téhož rozsudku třetí žalobní důvod, neboť vzhledem k tomu, že bylo zjištěno o nedochvilnosti považováno za protiprávní, muselo být pohlíženo na odpovídající výtku tak, že není obsažena v PVSP, takže soudržnost mezi „dostatečnou“ známkou a komentáři obsaženými v položce „Chování ve službě“ byla narušena nezanedbatelným způsobem.
- 21 Ve zbývajících částech Soud žalobní důvody vznesené žalobcem zamítl.
- 22 Soud nakonec zrušil sporné rozhodnutí a uložil Komisi náhradu nákladů řízení.
- 23 V bodě 83 napadeného rozsudku rozhodl, že dodržování práv obhajoby hodnoceného úředníka znamená, že takové skutkové okolnosti, jakými jsou okolnosti projednávaného případu, k tomu, aby mohly být vůči němu použity, musejí být zaznamenány do „písemností“ ve smyslu čl. 26 prvního a druhého pododstavce služebního řádu, již dříve vložených do jeho osobního spisu nebo se kterými byl úředník přinejmenším předběžně seznámen.

- 24 V bodě 86 téhož rozsudku měl Soud za to, že pokud nemají být porušena práva obhajoby úředníka, která mu zaručuje článek 26 služebního řádu, měl být úředník písemně upozorněn na zjištění své nedochvilnosti, a to včas, tedy v přiměřené lhůtě počínající vytýkanou skutečností, což by mu umožnilo zejména hájit účinně své zájmy buď tím, že by popřel tuto výtku, nebo by ji vzal v úvahu a zlepšil své chování ve službě s cílem získat dobrou známku.
- 25 Soud krom toho v bodě 91 napadeného rozsudku uvedl, že bod 3.1 pokynů pro hodnocení, jež Komise uložila sama sobě jako pravidlo chování, vyzývá hodnotitele, aby zajistili v průběhu celého hodnotícího období shromažďování vzorků prací, pořizování kopií a sepisování poznámek. Soud v témže bodu napadeného rozsudku podotkl, že podle bodu 3.2 pokynů pro hodnocení je třeba, aby zpětný tok informací vycházel z konkrétních prvků chování a nastal co možná nejrychleji po provedení práce.

Návrhová žádání účastníků řízení před Soudním dvorem

- 26 Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:

— zrušil napadený rozsudek;

— sám rozhodl o sporu a vyhověl návrhovým žádáním Komise předloženým v prvním stupni, a tedy zamítl žalobu;

- podpůrně vrátil věc Soudu;

- uložil J. De Brymu náhradu nákladů řízení, a rozhodl o tom, že J. De Bry ponese vlastní náklady řízení před Soudem.

27 J. De Bry navrhuje, aby Soudní dvůr:

- zamítl kasační opravný prostředek jako zjevně neopodstatněný;

- uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

Ke kasačnímu opravnému prostředku

28 Navrhovatelka vznáší jediný důvod kasačního opravného prostředku směřující ke zrušení, jenž je rozdělen na dvě části a který vychází z nesprávného právního posouzení Soudu ohledně použití jednak zásady dodržování práv obhajoby a jednak čl. 26 druhého pododstavce služebního řádu.

Argumentace účastníků řízení

29 Komise v rámci první části svého důvodu kasačního opravného prostředku tvrdí, že Soud nedodržel dosah obecné zásady dodržování práv obhajoby.

- 30 Tato práva se uplatní pouze v rámci samotného postupu, který může vést k přijetí aktu nepříznivě zasahujícího do právního postavení.
- 31 Nezahrnují v sobě povinnost tvůrce aktu, jenž zasahuje do právního postavení, upozornit dotčenou osobu před zahájením postupu.
- 32 Komise v rámci druhé části svého důvodu kasačního opravného prostředku tvrdí, že povinnost, uložená Soudem, spočívající v písemném zaznamenání skutečnosti, která může být úředníkovi vytýkána, nevyplývá z čl. 26 druhého pododstavce služebního řádu.
- 33 Toto posledně uvedené ustanovení předpokládá existenci „písemností“ ve smyslu prvního pododstavce písm. a) téhož článku. Neukládá však povinnost vytvořit takové písemnosti.
- 34 J. De Bry uplatňuje, že cílem článku 26 služebního řádu je zajistit dodržování práv obhajoby úředníka. Účelem tohoto článku je předcházet tomu, aby rozhodnutí OJ zasahující do správního postavení a služebního postupu hodnoceného úředníka nebyla založena na skutečnostech týkajících se jeho chování, které nebyly zaznamenány do osobního spisu dotčené osoby ani jí nebyly sděleny.
- 35 Soud tedy zrušil sporné rozhodnutí právem a v souladu s ustálenou judikaturou.

- 36 J. De Bry dodává, že Soud musel účinně ověřit, zda Komise při vypracování PVSP použila nové vnitřní směrnice vycházející zejména z bodu 3.1 pokynů pro hodnocení, které byla povinna dodržet.

Závěry Soudního dvora

- 37 Podle ustálené judikatury je dodržování práv obhajoby v každém řízení vedeném vůči určité osobě, které může vést k aktu nepříznivě zasahujícímu do jejího právního postavení, základní zásadou práva Společenství, která musí být zajištěna, i když neexistuje jakákoliv právní úprava týkající se řízení (viz zejména rozsudky ze dne 10. července 1986, *Belgie v. Komise*, 234/84, Recueil, s. 2263, bod 27, a ze dne 5. října 2000, *Německo v. Komise*, C-288/96, Recueil, s. I-8237, bod 99).
- 38 Tato zásada vyžaduje, aby dotyčná osoba mohla účinně vyjádřit svoje stanovisko ke skutečnostem, které mohou být v aktu, jenž má být přijat, použity v její neprospěch (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek *Belgie v. Komise*, bod 27 in fine, a rozsudek ze dne 3. října 2000, *Industrie des poudres sphériques v. Rada*, C-458/98 P, Recueil, s. I-8147, bod 99).
- 39 Tuto základní zásadu dodržování práv obhajoby jako procesní záruku nelze vykládat v oblasti hodnocení zaměstnanců Evropských společenství tak, že ukládá povinnost, aby před postupem vedoucím k takovému hodnocení, došlo k předchozímu upozornění.

- 40 Tato úvaha není dotčena čl. 26 prvním a druhým pododstavcem služebního řádu, který podřizuje použití proti úředníkovi jakýchkoliv posudků týkajících se jeho způsobilosti, výkonnosti či chování, podmínce, že s nimi byla dotčená osoba seznámena před jejich zařazením do jejího osobního spisu.
- 41 Odpovídající ustanovení, jejichž cílem je zajistit právo obhajoby úředníka se týkají totiž již existujících písemností (viz zejména rozsudky ze dne 28. června 1972, *Brasseur v. Parlament*, 88/71, Recueil, s. 499, bod 11, a ze dne 12. února 1987, *Bonino v. Komise*, 233/85, Recueil, s. 739, bod 11). Brání tomu, aby v průběhu postupu hodnocení byly takové písemnosti použity proti hodnocenému úředníkovi, aniž by s nimi byl seznámen před zařazením do jeho osobního spisu. Neukládají předchozí vyhotovení písemností, ve kterých by bylo formálně zaznamenáno jakékoliv tvrzení o skutečnostech vytýkaných dotčené osobě.
- 42 Článek 26 služebního řádu nestanoví více než samotná základní zásada a neukládá tedy povinnost předchozího upozornění.
- 43 Základní zásada dodržování práv obhajoby musí dotčené osobě umožnit hájit se v průběhu postupu hodnocení proti tvrzení o skutečnostech, které mohou být použity v její neprospěch. Tento cíl se uplatňuje zejména prostřednictvím čl. 26 prvního a druhého pododstavce služebního řádu, jakož i rozhodnutí OPÚ 43, jehož ustanovení zajišťují dodržení kontradiktornosti po celou dobu uvedeného postupu tak, jak to vyplývá z bodu 7 tohoto rozsudku.
- 44 Úlohou základní zásady dodržování práv obhajoby není rovněž umožnit úředníkovi přizpůsobit do budoucna své chování, aby se vyhnul tomu, že prokázané skutečnosti budou proti němu účinně použity. Jak zdůraznil generální advokát v bodech 53 a 54 svého stanoviska, zlepšení chování ve službě představuje cíl, jež překračuje rozsah

působnosti dodržování práv obhajoby, neboť k dosažení téhož cíle slouží samotný posudek.

45 Soud tedy tím, že uznal v bodech 83 a 86 napadeného rozsudku porušení práv obhajoby zaručených článkem 26 služebního řádu z důvodu neexistence předchozího písemného upozornění, porušil současně základní zásadu dodržování práv obhajoby a uvedený článek 26 služebního řádu.

46 Tento závěr není dotčen odůvodněním obsaženým v bodě 91 napadeného rozsudku týkajícím se pokynů pro hodnocení, o nichž má Soud za to, že je Komise uložila sama sobě jako pravidlo chování.

47 Ačkoli kapitola 3 pokynů pro hodnocení prosazuje „konstruktivní zpětný tok informací [...], jež funguje řádně a včas“, vychází „z konkrétních prvků chování“ a „nastává co možná nejrychleji po provedení práce“, a ačkoli vyzývá hodnotitele „ke shromažďování vzorků prací [...], pořizování kopií z těchto vzorků nebo sepisování poznámek“ taktéž stanoví, že zpětný tok informací probíhá „prostřednictvím například formálních a neformálních hodnocení a osobního rozhovoru“. Nijak neukládá systematické vyhotovování písemného upozornění u každé skutečnosti, která by mohla být vytýkána.

48 Konečně je třeba konstatovat, že z důvodu nesprávného právního posouzení při výkladu základní zásady dodržování práv obhajoby a článku 26 služebního řádu, Soud poté v bodech 95 a 96 napadeného rozsudku protiprávně vyvodil existenci nesoudržnosti ovlivňující obsah PVSP a následně vyhověl třetímu žalobnímu důvodu, který byl před ním vznesen (viz bod 20 tohoto rozsudku).

- 49 Z výše uvedeného vyplývá, že napadený rozsudek musí být zčásti zrušen v rozsahu, v němž zrušil sporné rozhodnutí z důvodu porušení práv obhajoby zaručených článkem 26 služebního řádu, a tedy nesoudržnosti mezi některými popisnými komentáři a odpovídajícím číselným hodnocením, pokud jde o výtku týkající se nedodržování pracovní doby.

K důsledkům zrušení napadeného rozsudku

- 50 Podle čl. 61 prvního pododstavce statutu Soudního dvora, zruší-li Soudní dvůr rozhodnutí Soudu, může vydat sám konečné rozhodnutí ve věci, pokud to soudní řízení dovoluje.
- 51 Je namístě toto ustanovení v projednávaném případě použít, neboť soudní řízení to skutečně dovoluje.

K žalobnímu důvodu vycházejícímu z porušení práv obhajoby

- 52 Z důvodů uvedených v bodech 37 až 44 tohoto rozsudku nepodmiňuje základní zásada dodržování práv obhajoby ani čl. 26 první a druhý pododstavec služebního řádu možnost použít v posudku úředníka některou skutečnost v jeho neprospěch tím, že písemné upozornění bude vyhotoveno, jakož i oznámeno dotčené osobě před zahájením postupu vedoucího k přijetí tohoto posudku.

53 Žalobce (v prvním stupni) tedy neoprávněně vytýká Komisi, že ve sporném PVSP ponechala výtku týkající se nedodržování pracovní doby, aniž by mu zaslala pořádkovou výzvu před postupem hodnocení.

54 Žalobní důvod vycházející z porušení práv obhajoby je tedy třeba zamítnout.

K žalobnímu důvodu vycházejícímu z nesoudržnosti mezi některými popisnými komentáři a odpovídajícím číselným hodnocením, pokud jde o výtku týkající se nedodržování pracovní doby

55 Vzhledem k tomu, že zjištění nedochvilnosti nebylo prohlášeno za protiprávní, je třeba pohlížet na výtku vycházející z tohoto zjištění tak, že je v souladu s právem obsažena v textu sporného PVSP.

56 Za těchto podmínek soudržnost mezi „dostatečnou“ známkou a komentáři v položce „Chování ve službě“ není dotčena.

57 Z toho vyplývá, že žalobní důvod vycházející z nesoudržnosti mezi některými popisnými komentáři a odpovídajícím číselným hodnocením je třeba rovněž zamítnout, pokud jde o výtku týkající se nedodržování pracovní doby.

58 Z výše uvedeného vyplývá, že žaloba musí být zamítnuta.

K nákladům řízení

- 59 Podle čl. 122 prvního pododstavce jednacího řádu je-li kasační opravný prostředek opodstatněný a Soudní dvůr vydává sám konečné rozhodnutí ve věci, rozhoduje Soudní dvůr i o nákladech řízení. Podle čl. 69 odst. 2 prvního pododstavce jednacího řádu, jenž se na základě článku 118 téhož jednacího řádu použije také na řízení o kasačním opravném prostředku, se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Nicméně podle článku 70 jednacího řádu, jenž se na základě čl. 122 druhého pododstavce jednacího řádu použije rovněž na kasační opravné prostředky podané orgány, ve sporech mezi Společenstvími a jejich zaměstnanci nesou orgány vlastní náklady.
- 60 V projednávaném případě neměl J. De Bry úspěch ve věci a Komise náhradu nákladů řízení požadovala. Podle výše uvedených ustanovení jednacího řádu je namíste rozhodnout, že každý z účastníků řízení ponese vlastní náklady související s tímto řízením a náklady, které vynaložil v řízení v prvním stupni.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

- 1) **Rozsudek Soudu prvního stupně Evropských společenství ze dne 12. července 2005 De Bry v. Komise (T-157/04) se zčásti zrušuje v rozsahu, v němž zrušil rozhodnutí Komise ze dne 26. května 2003, kterým se s konečnou**

platností přijímá posudek o vývoji služebního postupu J. De Bryho za období od 1. července 2001 do 31. prosince 2002 z důvodu porušení práv obhajoby zaručených článkem 26 služebního řádu úředníků Evropských společenství a tedy nesoudržnosti mezi některými popisnými komentáři a odpovídajícím číselným hodnocením, pokud jde o výtku týkající se nedodržování pracovní doby.

- 2) **Žaloba se zamítá.**

- 3) **Každý z účastníků řízení ponese vlastní náklady související s tímto řízením a náklady, které vynaložil v řízení v prvním stupni.**

Podpisy.